

Romaguera i Ramió, Joaquim

La revista *Cinema Amateur*

(1932-1936)

I. Naixement i context de Cinema Amateur

L'aparició de la revista especialitzada *Cinema Amateur* és un altre fruit del conjunt d'activitats que es duïen a terme durant els anys vint en el si del Centre Excursionista de Catalunya (CEC). Aquesta entitat va ser fundada a Barcelona el 1876 sota l'escalf de l'ideari de la Renaixença per un grup de persones que unia l'estimació pregona per les coses que en gran part defineixen un país: la seva història, la seva cultura, la seva llengua, les seves tradicions i els seus costums, el seu paisatge, el seu patrimoni. No és casual, doncs, que ben aviat la seva seu social s'instal·lés al punt més alt del mont Tàber, l'epicentre de l'antiga Barcelona, al carrer del Paradís, número 10, on es troben encara avui i en un bon estat de conservació restes de pedres, columnes i espais públics que ens traslladen a un passat nostre i comú de la més alta significació i importància.

Aviat el CEC s'expandí pertot arreu de les comarques catalanes en forma d'agrupacions i de centres no sols excursionistes, sinó també de foment patriòtic i cultural. Entre les activitats que hi adquiriren dinamisme cal destacar la fotografia, tan lligada a moltes altres, però també per si sola un art creador i d'expressió, que constituïa una secció autònoma de l'entitat.

Paral·lelament, a principis dels anys vint, la indústria del cinema havia aconseguit crear càmeres, projectors i pel·lícules per a ús domèstic, gràcies als quals sorgí la pràctica amateurista. Ens referim als in-

vents dels francès Charles Pathé amb la seva càmera i el seu projector Pathé Baby per a pel·lícules d'amplada 9,5 mm, tot plegat entre 1922 i 1924. A partir de llavors, el cinema d'aficionat, el *cinéma de papa* —com en diuen els francesos—, el cinema amateur —com s'ha acabat imposant—, o «no professional» —com se n'ha dit més recentment—, esdevingué una pràctica generalitzada i, doncs, ocupà un espai específic dins el macromón del cinematògraf.

Des de mitjan anys vint, alguns privilegiats o econòmicament acomodats pròcers del CEC, que ja eren bons practicants de la fotografia, començaren a adquirir aquells primers equips cinematogràfics i rodaren unes primeres cintes de temàtica familiar o excursionista o bé reportatges urbans.

Aquells treballs eren exhibits al CEC en vetllades presentades pels propis autors, que comentaven també aspectes tècnics de la realització, vicissituds del rodatge, la il·luminació, el muntatge, etc. I aquelles experiències anaren fent forat i foren tan proselitistes, que conduïren a plantejar, gràcies a l'impuls del cineïsta Josep Fontanet, la constitució d'una subsecció, anomenada de Cinema d'Aficionat, sota la tutela de la Secció de Fotografia, el tràmit de la qual es va formalitzar a finals de 1931 i que va comptar amb vint-i-cinc membres fundadors.

El pas següent va ser muntar un I Concurs de Cinema Amateur, però, mentre se'n feien els preparatius, es convocà el I Congreso Hispanoamericano de Cinematografía, al qual foren expressament convidats a participar, en les sessions que desenrotllaren a Madrid el mes d'octubre de 1931, alguns catalans, entre els quals hi havia gent del CEC.

Així, Guillem Díaz-Plaja (de *Mirador*) hi parlà d'«El Cinematógrafo y la Universidad»; Francesc Gibert (de *Solidaridad Obrera*) hi presentà la comunicació «El cinema, previsor de accidentes del trabajo»; Alexandre Gallart i Folch (director de l'Escola Social de Barcelona) hi tractà d'«Educación social y cinema educativo»; Josep Palau (de *Mirador*) hi va formular una «Petición al Gobierno de la República española sobre la constitución de una Cinematografía»; Delmir de Caralt i Puig (del CEC) hi parlà de tres temes: «Procedimientos que son necesarios aplicar para fomentar el amateurismo cineïsta», «Organización de los laboratorios para el cineïsta amateur» i «La libertad de acción es la obra de la existencia del cineïsta amateur»; Francesc Blasi i Vallespinosa (en representació del CEC) hi exposà «Iniciativa y cooperación del Centre Excursionista de Catalunya a la obra cultural del cinema»; Joan Sàbat (del CEC) hi tractà de la «Influencia del

cineïsta amateur en el desarrollo de la cinematografía nacional»; Àngel Ferran (de *La Publicitat* i vocal de la comissió organitzadora del Congrés a Barcelona) hi parlà de dues qüestions: «El cinema amateur, base de la producció nacional» i «La dignificació de la premsa cinematogràfica»; i, finalment, Marcel·lí Soler i Biosca (president de la secció organitzadora de Publi Club) hi exposà «Algo a propósito de los carteles anunciadores de películas».

Aquest conjunt de treballs cridà força l'atenció en el bell mig d'una trobada dominada per persones i temàtiques ben allunyades de l'amateurisme i se'n recolliren les recomanacions al document final de *Conclusions*.

Una lectura atenta d'aquestes comunicacions permet classificar-les en dos grans grups: les que enfoquen temes de cultura, d'educació i d'infraestructura amateurs; i les que plantegen aspectes de política, de premsa i de publicitat cinematogràfiques. Un ventall prou interessant i variat que palesa les inquietuds dels qui pensaven en termes d'amateur o que eren cineïstes de primera hora.

Superat amb èxit aquesta presentació, diguem-ne, en la societat cinematogràfica d'ampli espectre, els promotors d'aquell I Concurs de Cinema Amateur el posen dempeus el 1932 i aconsegueixen reunir un total de quaranta-quatre films, repartits en les categories «Documental», «Reportatge», «Argument» i «Avantguarda i Fantasia». Aquest nou èxit, ara de participació i d'assistència en la sessió de projecció dels títols guardonats, al cinema Lido de Barcelona (avui, Alcázar), va fer que el nombre de socis augmentés substancialment i que lògicament es plantegés la independència de la subsecció, cosa que s'aconseguí el 22 d'abril de 1932 amb la denominació de Secció de Cinema Amateur. El seu primer president fou qui ja ho era de la Secció de Fotografia, Francesc Blasi i Vallespinosa, que fou succeït per Lluís de Quadres i Feliu fins a 1936 perquè va assumir la presidència del CEC precisament durant els anys més tràgics per al país.

Un cop que la Secció s'engegà, la demanda de realització de sessions a diferents punts del país començà a proliferar. Era una feina feixuga i viatgera que van assumir els cineïstes Delmir de Caralt, Domènec Giménez i Josep Maria Galceran —d'aquí que els anomenessin el *Trio dels Bolos*—, els quals van fer possible, amb la seva tasca proselitista, divulgadora i entusiasta, la creació d'uns quants grups de cineïstes (clubs, associacions, agrupacions, seccions, etc.); i no sols a tot arreu de Catalunya, sinó terres enllà, com ara a Madrid.

El cinema amateur arribà a la capital el 1935 com a fruit d'una sessió que, presentada pel cineasta Antonio del Amo Algara, oferí cintes de cineistes catalans pertanyents al CEC i a l'Associació de Cinema Amateur del Foment de les Arts Decoratives de Barcelona, l'entitat més important i dinàmica que sorgí a la Ciutat Comtal després de la constitució de la germana del CEC. A Madrid, el primer grup amateur que es formà fou, curiosament, de catalans perquè es constituí a la seu del Casal Catalunya l'octubre de 1935, si bé poc després els cineistes madrilenys ja crearen l'Agrupación de Cine Amateur Madrid, que es presentà públicament pel juny de 1936.

I, finalment, i com a apèndix o conseqüència lògica de la tasca que la Secció de Cinema Amateur anava duent a terme, hi hagué la creació d'una revista específica: *Cinema Amateur*, el primer número de la qual data de l'octubre de 1932, any, doncs, de diverses i complementàries realitzacions dels amateurs del CEC.

II. *Característiques de Cinema Amateur*

La publicació porta un subtítol a la pàgina de sumari, però no pas a la portada, prou aclaridor: *La revista de l'art i la tècnica de l'aficionat*. Editada trimestralment per la Secció de Cinema Amateur del Centre Excursionista de Catalunya (Club Alpí Català), tenia la redacció a la seu de la mateixa entitat, «es reparteix gratuïtament als socis de la Secció de Cinema del CEC» i la seva distribució anava a càrrec de la Llibreria Catalònia de Barcelona.

Els dos primers números valen 1 pesseta; del 3 al 8 i el 10 i l'11, 1,50 pessetes; i el número 9, 2,50 pessetes. El format és de 26,5 × 21,5. La portada és impresa a una tinta o dues i a l'interior la il·lustració és en blanc i negre, si bé la publicitat a voltes té un color i és majoritàriament d'anuncis de marques i productes al servei de l'aficionat. Tots els exemplars tenen 28 pàgines, més les 2 de tapes, llevat del número 29 (inici del volum II), que en té 56 més les 2 de tapes.

A la manxeta no figuren a cap número els noms dels responsables de la redacció, bé que els qui la feien i desfeien eren fonamentalment el Trio dels Bolos; d'aquests tres, qui més s'hi dedicà fou Domènec Giménez, que, a més de les col·laboracions signades que hi publicà (vegeu l'apèndix 1), aplicà a la revista els seus bons coneixements artístics com a dissenyador gràfic i dibuixant. Són d'ell les portades dels quatre primers números, que són composicions fototipogràfiques

de reminiscència «futurista», en què sols varien els dos colors (el del número de la revista i el del fons), com també les dels quatre següents, on incorpora una fotografia en blanc i negre i aplica un sol color, estructurant la pàgina ara amb plantejaments «constructivistes». Igualment és l'artífex dels tres últims números; aquí, però, amb un tractament menys dinàmic, més tradicional en la distribució dels elements. La feina gràfica de Domènec Giménez també s'estenia i es desplegava cap a l'interior: anagrama, logotip, motius cinematogràfics que encapçalen les seccions fixes, diagramació, tria tipogràfica, etc. I també va ser seva la idea de paginar la revista col·locant-hi el número de pàgina a la meitat i no pas al peu, com se sol fer, sinó lateralment, encara que ben aviat l'acabà situant a dalt, però cap a dintre, en lloc de cap enfora, com és habitual.

La numeració és correlativa d'un número al següent. L'estil compositiu de Giménez és geomètric en el tractament de les formes i dels perfils de les figures i ens recorda el d'alguns mestres de l'escola bauhausiana. I, cosa que és més important: un cop d'ull, encara que sigui «passant pàgines», posa de manifest gust, elegància, equilibri i modernitat, virtuts que en els últims números es dilueixen, malgrat el redisseny que Giménez fa dels motius de les seccions fixes, potser també perquè l'empenta inicial ha minvat a causa dels negríssims esdeveniments polítics que tant de mal fan a Catalunya, a la seva gent i a les seves coses.

III. *Seccions i col·laboradors de Cinema Amateur*

Abans de l'editorial (a la dreta), la revista s'obre sempre —després de la publicitat i del sumari— amb una pàgina gràfica (a l'esquerra) intitolada a tots els números «Els nostres cineistes». Consisteix a reproduir dues fotografies de dos films del cineista amateur elegit, la relació dels quals correspon als qui durant aquells anys més van excel·lir al CEC, en concursos o a la Unió Internacional de Cinema Amateur (UNICA): el bo i millor, incloent-hi allò més prometedor, del cinema amateur català de primera hora (vegeu l'apèndix 1).

A continuació de l'editorial ve un grup d'articles signats que tracten de temes d'estètica, de teoria, de cultura, d'educació o específics del llenguatge del film, i també uns quants més sobre algun aspecte tècnic rellevant o apropiat a la pràctica amateurista.

Després d'aquest bloc assagístic, la segona part de la revista s'obre amb un bloc informatiu format durant la vida de la publicació sem-

pre per les mateixes seccions: «Concursos», destacada i important perquè el CEC, com hem dit, organitza el primer i més important concurs del país, que té després una repercussió a l'estranger pel fet de participar amb una mostra a la UNICA; «Noves de tot arreu», més informació de concursos i de l'activitat d'altres entitats amateurs; «Què hi ha de nou?», novetats en màquines, aparells i utilatge amateur; «Retalls de cel·luloide», una miscel·lània de notícies d'actualitat força amena; «Troballes», secció on s'expliquen ginys, trucs o solucions tècniques per a ús dels cineistes; «Consultori tècnic», on es resolen consultes alienes; i «Bibliografia», on es dóna compte de novetats editorials, sovint estrangeres.

A banda aquests dos blocs, la publicitat, força abundant per a una revista que comença, que és d'àmbit reduït, com el tiratge, hi va sempre al principi i al final, ben treballada gràficament; en alguns números també trobem una pàgina doble publicitària situada al centre de l'exemplar.

En definitiva, una revista ben pensada, planificada i dissenyada que, vista avui, continua fent el seu goig i que, al costat de les altres, les del món professional o comercial (vegeu l'apèndix 2), es destaca per la seva dignitat i pel seu interès temàtic i denota una curiositat pel fet filmic que va més enllà de la pràctica amateur, sovint reclosa, tancada en si mateixa, per a gaudi i ús dels mateixos practicants i dels qui els envolten.

Cinema Amateur era una revista oberta, amb col·laboracions convidades que no pertanyien al món amateur i que tractaven de temes més generals, de reflexió o cultes; i això perquè els patricis que la crearen per algun motiu la van subtitular *La revista de l'art i la tècnica de l'aficionat*. I l'aficionat més bon cineista serà com més tècnica sàpiga; i l'art que practica no neix del no-res ni amb ell, sinó que ve d'anys, tants com l'art cinematogràfic té en el moment d'engegar-se el moviment amateurista: més de trenta.

Així, entre els col·laboradors no amateurs que hi signen es destaquen plomes tan cultes i assenyades com la del crític Josep Palau i Claveras, l'home que va escriure a tots els números, l'home que comandà les famoses Sessions Mirador i Sesiones Destino, organitzades pels setmanaris dels quals va ésser responsable de les pàgines de cinema; la del professor Guillem Díaz-Plaja i Contestí, el literat que l'any 1932 va portar per primera volta el cinema a la Universitat de Barcelona en un curs format a base d'onze conferències que feren professors, crítics i estudiosos del cinema; o la del doctor Jeroni de

Moragas i Gallissà, pedopsiquiatre i professor de psicologia de la infància i l'adolescència a la Universitat de Barcelona, qui hi col·laborà amb una suggerent «Teoria general del cinema» desenrotllada en dues parts.

Pel que fa pròpiament als col·laboradors amateurs, el Trio dels Bolos assumia —com ja hem esmentat— la responsabilitat de la publicació; les seves col·laboracions, doncs, hi eren habituals, si bé moltes vegades no anaven signades, en especial quan eren notes informatives.

Delmir de Caralt, per exemple, pel fet d'ésser el pioner del cinema amateur al país i el cineista que, quan no hi participava, era membre del jurat classificador en els concursos internacionals, solia redactar sempre sense signar les cròniques d'aquests i també d'alguns altres. Les seves opinions i observacions són, encara avui, una crònica fidel i puntual de tot el que va succeir en aquelles confrontacions/trobades, sempre, és clar, des del seu punt de vista ortodox del concepte amateur, el qual durant els anys següents tant va marcar i va definir aquesta pràctica fílmica.

Per la seva banda, Domènec Giménez tampoc no solia signar moltes de les col·laboracions tècniques que hi escrivia, encara que tant en el seu cas com en el de Caralt tothom sabia de qui es tractava. Uns altres amateurs que hi van escriure en algun número són precisament i pràcticament els qui van omplir la secció «Els nostres cineïstes», ja comentada; o sia, podríem dir que l'esperit corporatiu i solidari, tan genuí del CEC, també s'hi donava a l'hora de cercar col·laboradors.

IV. *Relacions amb l'exterior i desaparició de Cinema Amateur*

Ja hem anotat l'existència d'una entitat que agrupava i continua agrupant els amateurs de tot el món, la UNICA, que cada any atorga premis als millors films amateurs en el seu Concurs Internacional. Vegem-hi la presència dels catalans.

El I Concurs se celebrà a Brussel·les el 1931, organitzat per la Unió Belga de Cineïstes Amateurs i només per a films d'argument, i donà peu a la creació de la UNICA, sota la responsabilitat de la qual l'any següent se celebrà a Amsterdam el segon, ja per a films de totes les categories temàtiques, en què ja participà Espanya amb les cintes catalanes *Montserrat*, de Delmir de Caralt, i *Tamariu*, de Josep Maria

Galceran, si bé totes dues còpies no hi van arribar a temps per problemes duaners.

El mateix any 1932, però, i abans de celebrar-se la trobada a Amsterdam, l'American Society of Cinematographers, de Hollywood, muntà per mitjà de la revista *American Cinematographers* un concurs amb dues categories de premis en la segona de les quals participà la cinta catalana *Montserrat*, que obtingué el segon premi entre més de tres-cents films.

En el Concurs següent de la UNICA, celebrat a París el 1933, la mateixa cinta de De Caralt rebé el quart premi en la categoria «Arguments». També 1933 és l'any que l'Institut of Amateur Cinematographers de Londres en nomena membres d'honor la Secció de Cinema Amateur del CEC i la revista *Cinema Amateur*; d'aquí que, a partir del número 4, apareguin a la pàgina del sumari l'anagrama de l'entitat i el rètol «Honorary Membres Institut of Amateurs Cinematographers London - England».

L'any següent, que no se celebrà la trobada de la UNICA per raons tècniques, nou títols estrangers procedents d'Anglaterra, de França, d'Àustria i d'Hongria van participar en el III Concurs de Cinema Amateur del CEC. Per la seva banda, l'Institut of Amateur Cinematographers adquirí tres còpies de cintes catalanes, obres de De Caralt, de Joan Salvans i d'Agustí Fabra. I és també l'any que el cinema amateur espanyol participa en la I Exposició de Films Experimentals que se celebra a Venècia, dins el marc de la seva Mostra Internacional de Cinema, amb un grup de films catalans que la Generalitat republicana s'encarrega d'enviar-hi. Hi obtenen premis *Festa Major*, d'Eusebi Ferré (medalla al millor film estranger); *Laie-Barcino*, del mateix Ferré (medalla d'honor); *Abejas*, de Joan Prats (medalla d'honor); i *Jornada al port*, de Joan Roig i Antoni Sarsanedas.

Finalment, el 1935, la Secció de Cinema Amateur del CEC assumeix l'organització del IV Concurs de la UNICA i del I Congrés Internacional de Cineistes Amateurs havent-ho proposat a París (III UNICA) i havent estat acceptat per unanimitat. El Concurs se celebra a Barcelona (cinema Fèmina) els dies 16 i 17 de maig, i el Congrés, a Sitges els dies 18 a 20.

En el Concurs, Espanya va aconseguir el tercer lloc per països entre setze participants; *El hombre importante*, de Domènec Giménez, el primer premi d'arguments; *Sísifo*, de Francesc Gibert, el segon premi d'arguments; i *La volta al món*, de Francesc Argemí, i *Reflexes*, de Domènec Giménez, el segon premi *ex aequo* en «Fantasia».

El Congrés va ésser presidit pel geògraf Pau Vila i Dinarés, aleshores president del CEC, i hi van fer de secretaris el francès Pierre Boyer i el català Delmir de Caralt. Entre les conclusions més importants que s'hi adoptaren, es destaquen la definició de film amateur i la continuïtat anual del Congrés juntament amb el Concurs.

I, encara, una última referència a la relació del cinema amateur català amb l'exterior: la publicació d'articles d'autors estrangers a *Cinema Amateur*, fruit dels contactes previs i de l'obertura que la revista volia posar de manifest en el sentit que el pensament amateurista existia a tot arreu ja en fase de consolidació i d'expansió. Així, l'especialista francès Pierre Boyer, home de prestigi internacional i que hem trobat a Sitges, hi publicà l'estiu de 1935; el cineasta professional Karl Freund ho féu pel gener de 1936; i el soviètic V. Solev, a la primavera de 1936, a l'últim número. De ben segur, aquestes col·laboracions i unes altres en concursos o en congressos o de relació amb entitats germanes de tot el món s'haurien desenvolupat molt més fins a fer-se normals si no hagués esclatat la Guerra Incivil espanyola.

La represa de *Cinema Amateur* no s'esdevingué fins al 1952, però ara en castellà, amb el títol d'*Otro Cine* i amb el subtítol que era igualment definidor del pas del temps i dels propòsits en certa manera posats al dia de la Secció de Cinema Amateur del CEC: *Al servicio del cine amateur y del buen cine profesional*. El responsable de dirigir la nova etapa va ser el periodista cinematogràfic i historiador del cinema amateur Josep Torrella i Pineda, sabadellenc, que comptà amb l'estreta col·laboració de Domènec Giménez i de la resta de membres de la Secció.

La represa coincidí amb la celebració a Barcelona del XIV Concurs de la UNICA. Uns quants anys més tard, el XXIX Concurs de la UNICA se celebrà a Sant Feliu de Guíxols. I *Otro Cine*, després de les vicissituds i de canvis de responsables, va callar definitivament a finals de 1975, a un pas de la celebració del centenari del CEC.

APÈNDIXS

1. Els sumaris de *Cinema Amateur*

Volum I. Octubre de 1932. Número 1

«Els nostres cineistes: Delmir de Caralt» (4).

«Editorial» (5).
«De la composició cinematogràfica», per Josep Palau (6 i 23).
«L'emoció en la plàstica de les escenes», per Domènec Giménez (7 i 23).
«Excursionisme i Cinema», per M. de C. (8).
«Fàcil o difícil?», per Delmir de Caralt (9 i 23).
«Rètols», per Josep Maria Galceran (10).
«El drama del Sr. Amat...eur», per Isidre Socias (11 i 23).
«L'obra cultural del cinema», per Francesc Blasi Vallespinosa (12).
«Filtres (*écrans*)», per Joan Prats (13).
«Al cinema a la Universitat» (14).
«Concursos» (15 i 22-25).
«Noves de tot arreu» (16-18).
«Què hi ha de nou?» (18-19).
«Retalls de cel·luloide» (19-20).
«Trovalles» (sic) (20-21).
«Consultori tècnic» (21).
«Bibliografia» (22).

Volum I. 1933. Número 2

«Els nostres cineistes: Domènec Giménez» (32).
«Editorial» (33).
«Estudis cinematogràfics», per Josep Palau (34-35).
«Funció de l'amateur en el cinema educatiu», per Guillem Díaz-Plaja (36).
«Pantalles», per Josep Maria Galceran (37 i 55).
«Petit muntatge», per Frederic Subirós (38 i 55).
«Les noves pel·lícules pancromàtiques i llurs qualitats», per Joan Sàbat (39 i 55-56).
«Un "carro" pràctic», per Eusebi Ferré (40-41).
«Cinema sonor per a amateurs», per Alfons Lagoma (42).
«Ara més que mai», per Edelweiss (43).
«Concursos» (46-47).
«Noves de tot arreu» (48-50).
«Què hi ha de nou?» (51).
«Retalls de cel·luloide» (51-52).
«Troballes» (53).
«Consultori tècnic» (53-54).
«Bibliografia» (54).

Volum I. Número extraordinari. Agost de 1933. Número 3

«Els nostres cineistes: Isidre Socias» (64).

- «Editorial» (65).
- «Una diferenciació», pel Dr. Jeroni Moragues (sic) (66-67).
- «El director amateur», per Josep Palau (68-69).
- «Els recursos del llenguatge cinematogràfic», per Domènec Giménez (70-71).
- «Moviment intern i moviment extern», per Delmir de Caralt (72-73 i 104).
- «Afectes», per Josep Maria Galceran (74 i 105)
- «Concursos» (76-82 i 106-107).
- «Noves de tot arreu» (83, 86-99 i 107).
- «Retalls de cel·luloide» (99-101).
- «Troballes», per Domènec Giménez Botey (102-103).
- «Què hi ha de nou?» (104).
- «Consultori tècnic» (108).
- «Bibliografia» (108).

Volum I. Hivern de 1933-1934. Número 4

- «Els nostres cineistes: Joan Prats» (116).
- «Editorial» (117).
- «Cinema i Surrealisme», per Josep Palau (118-119).
- «La fotografia del cinema», per Francesc Gibert (120 i 142).
- «Mor el cinema?», per Delmir de Caralt (121 i 142-144).
- «Films de muntanya», per A. Oliveras Folch (122).
- «Pancromatisme i filtres», per Joan Sàbat (123 i 144).
- «Concursos» (124-129 i 132-133).
- «Noves de tot arreu» (134-136 i 145).
- «Retalls de cel·luloide» (137-139).
- «Troballes», per Josep Maria Galceran (140).
- «Què hi ha de nou?» (141-142).
- «Bibliografia» (145).
- «Consultori tècnic» (145).

Volum I. Juny de 1934. Número 5

- «Els nostres cineistes: Eusebi Ferré» (152).
- «Editorial» (153).
- «El progrés en el cinema», per Josep Palau (154-155 i 178).
- «Teoria general del cinema», pel Dr. Jeroni Moragues (sic) (156-157 i 178).
- «Influència?», per Domènec Giménez (158-159 i 178-179).
- «Filmació d'interiors», per Josep Maria Galceran (160 i 179-180).

- «El retorn a la simplicitat», per Francesc Gibert (161 i 180).
- «Cinema cultural», per Josep Maria Aymerich (162 i 180-181).
- «Muntatge i ritme», per Joan Roig (163 i 181-182).
- «Concursos» (164-165, 168-169 i 177).
- «Noves de tot arreu» (170-172).
- «Retalls de cel·luloide» (173-174).
- «Troballes», per Ignasi Salvans (175).
- «Bibliografia» (176-177).
- «Consultori tècnic» (177).

Volum I. Tardor de 1934. Número 6

- «Els nostres cineistes: Joan Salvans» (188).
- «Editorial» (189).
- «Del mecanisme de la visió cinematogràfica», per Josep Palau (190-191).
- «Teoria general del cinema (continuació)», pel Dr. Jeroni Moragues (sic) (192-193 i 216-218).
- «Cinema en colors», pel Delmir de Caralt (194-195 i 218-219).
- «Com es fan els films (I)», per Domènec Giménez (196-197 i 219).
- «La morbidesa de la imatge», per Francesc Gibert (198-199 i 220).
- «Concursos» (200-202 i 214).
- «Noves de tot arreu» (203 i 206-209).
- «Retalls de cel·luloide» (210-211).
- «Troballes» (212-213).
- «Bibliografia» (213).
- «Què hi ha de nou?» (214).
- «Consultori tècnic» (215).

Volum I. Hivern de 1934-1935. Número 7

- «Els nostres cineistes: Francesc Gibert» (228).
- «Editorial» (229).
- «Art fotogràfic i art cinematogràfic», per Josep Palau (230-231).
- «L'encant i el pintoresc dels "bolos" cineístics», per Manuel Amat (232-233 i 248).
- «Com es fan els films (II)», per Domènec Giménez (234-235).
- «Concursos» (236-238 i 248-249).
- «Noves de tot arreu» (239 i 242-244).
- «Retalls de cel·luloide» (244-245).
- «Què hi ha de nou?» (246).
- «Consultori tècnic» (247).

Volum I. Primavera de 1935. Número 8

- «Els nostres cineistes: Agustí Fabra» (260).
- «Editorial» (261).
- «Fotogènia elemental», per Josep Palau (262-263 i 284-285).
- «Diàleg a la llum de la lluna», per Josep Maria Aymerich (266-267 i 286).
- «Concursos» (264-265, 268-272 i 285-286).
- «Noves de tot arreu» (272-273 i 276-281).
- «Retalls de cel·luloide» (282-283).
- «Troballes», per Carles Barral (283-284).
- «Consultori tècnic» (284).

(Inclou una separata amb les taules generals del primer volum de *Cinema Amateur*, de l'1 al 8, octubre de 1932 a maig de 1935.)

Volum II. Estiu de 1935. Número 9

- «Els nostres cineistes: Llorenç Llobet-Gràcia» (4).
- «Editorial» (bilingüe en doble columna: català i francès) (5).
- «Els grans mestres», per Josep Palau (6-7).
- «Els valors humans en el cinema amateur», per Francesc Gibert (8-9).
- «Una convocatòria que cal llegir», per Domènec Giménez (10-11).
- «À propos de "chaînes", "enchaînons"...», per Pierre Boyer (col·laboració estrangera) (12-13).
- «Concursos» (14-29 i 41-45).
- «I Congrés Internacional de Cineistes Amateurs Barcelona 1935» (30-35 i 38-41).
- «Noves de tot arreu» (46-48).
- «Retalls de cel·luloide» (49).
- «Troballes» (50).

Volum II. Gener de 1936. Número 10

- «Els nostres cineistes: Francesc Argemí» (60).
- «Editorial» (61).
- «I què és muntatge?», per Karl Freund (col·laboració estrangera) (62-63).
- «El que no està bé», per Josep Palau (64).
- «Més gràcia... o més respecte», per Josep Maria Galceran (65).
- «L'amateur inconegut», per Salvador Mestres (66-67).
- «Concursos» (68-69 i 72-73).
- «Noves de tot arreu» (74-76).

- «Retalls de cel·luloide» (77).
- «Què hi ha de nou?» (78).
- «Troballes» (79).
- «Bibliografia» (80-81).
- «Consultori tècnic» (81).

Volum II. Primavera de 1936. Número 11

- «Els nostres cineistes: Salvador Mestres» (86).
- «Notes editorials» (87).
- «Música absoluta amb so dibuixat», per V. Solev, de Moscou (col·laboració estrangera) (88-89).
- «Necessitat d'escriure el guió», per Josep Palau (90).
- «Gravats plàstics animats: el procediment Alexeieff» (91).
- «Maquillatge», per Delmir de Caralt (92-93).
- «El cinema sonor dintre del camp amateur», per Josep Maria Galceran (94-95).
- «Concursos» (96-99).
- «Noves de tot arreu» (99-103, 106-107 i 109).
- «Retalls de cel·luloide» (110-111 i 113-114).
- «Consultori tècnic» (115-117).
- «Què hi ha de nou?» (117-119).
- «Bibliografia» (121).
- «Noves de darrera hora» (123).

2. Les revistes de l'època

Serà bo donar un cop d'ull a les revistes de cinema que s'editaven a Barcelona durant els anys d'aparició de *Cinema Amateur* no pas per veure la competència que aquesta podia tenir, sinó per conèixer la situació del mercat, la mena de publicacions que eixien, la llengua emprada i alguns altres components.

Deixant fora de càlcul els butlletins i els òrgans publicitaris que treien, quasi sempre gratuïtament, les empreses de distribució i d'exhibició, clarament amb finalitats de promoció i propaganda, ens fixarem sols en les revistes de periodicitat regular, il·lustrades, amb publicitat i de distribució normal, característiques comunes amb *Cinema Amateur*.

Ordenades per ordre d'aparició/desaparició, setze foren les capçaleres que coexistiren a Barcelona amb *Cinema Amateur*, a banda les que s'editaven a la resta de l'Estat i que també es podien trobar amb facilitat; poques, en veritat, en comparació de les barcelonines.

El Cine. Revista popular ilustrada. Semanario cinematográfico (1912-1935).
Información Cinematográfica. Revista profesional (1922-1936).
Popular Film (1926-1937).
Films Selectos. Semanario cinematográfico ilustrado (1930-1937).
Arte i Cinematografía. Revista quincenal ilustrada de cinematografía y atracciones (1910-1936).
Jueves cinematográfico de «El Día Gráfico» (1927-1936).
Escenarios. Revista quincenal de cine y varietés (1932-1934).
Studio. Revista ilustrada (1933-1933).
Cine-Art. Moderna revista de cinema (1933-1934).
Filmópolis. Revista mensual cinematográfica (1933-1934).
Cine-Arte. Revista mensual de cinematografía (1933-1934).
Cine Farsa. Semanario de cine y teatros al servicio del público (1934-1935).
Desde la Platea. Revista rigurosamente imparcial de los films estrenados en Barcelona (1935-1935).
Cine-Star. Magazine cinematográfico mensual (1935-1936).
Projector. Magazine español de cine-revista mensual de cinematografía (1935-1936).
Película. Revista quincenal teórico-artística del cine (1936-1936).

La primera cosa que hi podem constatar és que *Cinema Amateur* és l'única revista cinematogràfica trimestral que es publicava perquè les altres eren d'una periodicitat força inferior; la segona, que cap més no s'ocupava específicament de cinema amateur, i, si ho feien, era esporàdicament o marginal, no pas com a secció fixa; i la tercera, que la quasi totalitat eren escrites en castellà llevat de *Cine-Art*, i encara aquesta va viure dues experiències: l'una, breu, en català i l'altra, més llarga, en castellà.

Cinema Amateur també coexistí amb el *Boletín del Cinemàtic Club Amateur* (1933-1937), que era bilingüe. No hem inclòs aquesta publicació a la relació —tot i tractar del camp amateur— perquè, de fet, era l'òrgan de comunicació del Club confeccionada mecanogràficament, feta amb mitjans modestos, sense il·lustracions i adreçada sols als socis de l'entitat.

També es publicaren alguns programes (de mà) de sessions de cine-club o semblants en què es projectaren cintes amateurs (CEC, FAD, etcètera), que òbviament tampoc no hem considerat.

És a dir, *Cinema Amateur* es caracteritzava per la seva especialització, tot i que —com podem comprovar— va incloure alguns articles més generals i que podien haver estat publicats perfectament en algunes de les revistes anotades; també es diferenciava de les altres pel fet de ser escrita íntegrament en català, àdhuc la publicitat, i, finalment, de ser trimestral.

Cinema Amateur fou la primera revista a l'Estat que s'edità sobre la matèria; per això, i pel seu rigor i per la seva qualitat, va ser designada membre d'honor del IAC, com ja hem explicat.

I, per acabar, cal fixar-se en les dates d'aparició/desaparició de les revistes esmentades i, en concret, en la data de llur silenci definitiu: la meitat van haver de plegar durant el període 1936-1937.